

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

ABSTRACT

Starting from the interest in women's fashion, the goal of this work is to investigate as much as possible about its evolution within the 20th century as well as understand, if this process is related to the historical context of each era.

A complete study of this cycle, which has extended over many decades, was a great help for me to understand its evolution. I made an analysis of all the designers who have made their mark in the fashion industry, the new trends that have been emerging, and the people who have starred in it. It has served to understand the unknown reasons why, over the years fashion has changed so much.

With all this analysis, I have come to the conclusion that history really has much more to do with fashion than I thought. Although it's hard to believe that revolutions and wars have something to do with it, they are the factors that most change people's lives, their thoughts, their abilities and therefore that leads us directly to their clothing. I have also concluded that women have a great impact in this story of fashion evolution. The freedom that they have been acquiring over time has marked their life and has highlighted their way of dressing and expressing themselves.

RESUMEN

Partiendo de un interés enorme por la moda femenina, el objetivo de este trabajo es investigar todo lo que pueda sobre su evolución, pero para centrarme en un momento, me basaré solo en el siglo XX. Y así, seguidamente, comprender si este proceso tiene relación con el contexto histórico de cada época.

Un estudio completo de este ciclo, por el que han pasado tantas décadas, ha sido de gran ayuda para conseguir entender su evolución. He hecho un análisis de todos los diseñadores que han marcado un antes y un después en todo este mundo, las nuevas tendencias que han ido saliendo, las personas que lo han protagonizado, etc. Me ha servido para comprender esa incógnita de por qué con el paso de los años la moda ha cambiado tanto.

Con todo este análisis, he llegado a la conclusión que realmente tiene mucha más relación la historia con la moda de lo que yo pensaba. Aunque parezca un sinsentido que revoluciones y guerras tengan algo que ver, son los factores que más hacen cambiar la vida de la gente, sus pensamientos, sus capacidades y por la tanto eso nos lleva directamente a su indumentaria. También he concluido que la mujer tiene mucha importancia en toda esta historia. La libertad que ha ido adquiriendo con el paso del tiempo ha marcado su vida y ha sido resaltado en su forma de vestir y expresarse.

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

'La ropa no significa nada hasta que alguien
vive en ella'

-Marc Jacobs

Í N D E X

ABSTRACT	2
RESUMEN	3
Í N D E X	5
1. INTRODUCCIÓ	8
1. 1. MOTIVACIÓ	8
1. 2. HIPÒTESI	8
1. 3. OBJECTIUS DEL TREBALL	8
1. 4. METODOLOGIA	9
2. QUÈ ÉS LA MODA?	10
2. 1. CLASSIFICACIÓ DE LA MODA SEGONS LA GAMMA	11
3. L'EVOLUCIÓ DE LA MODA AL SEGLE XX	12
3. 1. ANTECEDENTS	12
3. 1. 1. ANTIC EGIPTE	12
3. 1. 2. ANTIGUITAT CLÀSSICA	13
3. 1. 2. 1. L'ANTIGA GRÈCIA	13
3. 1. 2. 2. L'ANTIGA ROMA	14
3. 1. 3. EDAT MITJANA	14
3. 1. 4. L'ETAPA ARISTOCRÀTICA	14
3. 1. 4. 1 L'ESTIL ROCOCÓ	15
3. 1. 5. ETAPA BURGESA	16
3. 2. DÈCADA DEL 1900: LA BELLE ÉPOQUE	17
3. 2. 1. EL VESTIT DE SILUETA "S"	17
3. 2. 2. COM EREN ELS VESTIT D'AQUESTA ÈPOCA?	18
3. 2. 3. COMPLEMENTS	18
3. 2. 4. FEMME FATALE	19
3. 3. DÈCADA DEL 1910: UNA NOVA FOCALITZACIÓ	19
3. 3. 1. MAJOR COMODITAT PER A LES DONES	19
3. 3. 2. VESTIT TROTTEUR	20
3. 3. 2. 1. COMPLEMENTS	20
3. 4. DÈCADA DEL 1920: ELS BOJOS ANYS 20	20
3. 4. 2. CHARLESTON	21
3. 4. 2. 1. COMPLEMENTS	21
3. 4. 1. ICONA DELS ANYS 20: COCO CHANEL	21
3. 5. DÈCADA DEL 1930: UNA CRISI GLAMUROSA	22
3. 5. 1. TALLAT AL BIAIX I EL COLL HALTER	22
3. 6. DÈCADA DEL 1940: ETAPA DECAIENT	23
3. 6. 1. NOVES CONFECCIONS	24

3. 6. 1. 1. SHORT	24
3. 6. 1. 2. BIQUINI	24
3. 6. 2. 'NEW LOOK' DE CHRISTIAN DIOR	24
3. 7. DÈCADA DEL 1950: TORNADA A L'ESPLENDOR	25
3. 7. 1. COMPLEMENTS	25
3. 7. 1. 1. JOIES	26
3. 7. 3. ICONA DELS ANYS 50: MARILYN MONROE	26
3. 7. 4. ICONA DELS ANYS 50: AUDREY HEPBURN	26
3. 7. 5. PIN-UP	27
3. 7. 5. 1. AMY WHINEHOUSE	27
3. 8. DÈCADA DEL 1960: PAU I AMOR	27
3. 8. 1. MARY QUANT	28
3. 8. 1. 1. VESTIT MINI	28
3. 8. 2. ESTIL HIPPIE	28
3. 8. 2. 1. 'PERLES DE L'AMOR'	29
3. 8. 3. YVES SAINT LAURENT	30
3. 9. DÈCADA DEL 1970: LA MODA DISCO	30
3. 9. 1. TENDÈNCIES	30
3. 9. 1. 1. PEU D'ELEFANT	31
3. 9. 1. 2. COMPLEMENTS	31
3. 9. 2. L'ESTIL DISCO	31
3. 9. 3. PUNKS	32
3. 9. 4. JEAN-PAUL GAULTIER	32
3. 10. DÈCADA DEL 1980: UN PAS MÉS CAP A LA MODERNITAT	33
3. 10. 2. HOMBRERES	33
3. 10. 3. ICONA DELS ANYS 80: MADONNA	34
3. 11. DÈCADA DEL 1990: EL MINIMALISME	34
3. 11. 1. EL TEXÀ	35
3. 11. 2. COMPLEMENTS	35
3. 11. 2. 2. JOIES	35
4. CREACIÓ D'UNA PEÇA DE ROBA	36
4. 1. INSPIRACIÓ	36
4. 2. IL·LUSTRACIÓ	36
4. 3. TELES	36
4. 4. PATRONATGE	38
4. 5. CONFECCIÓ	38
5. LA MEVA CREACIÓ	39
5. 1. INSPIRACIÓ	39
5. 2. IL·LUSTRACIÓ	39
5. 3. EL PATRONATGE	41

5. 4. CONFECCIÓ	43
5. 5. PRODUCTE FINAL	46
6. CONCLUSIÓ	48
7. AGRAÏMENTS	49
8. FONTS CONSULTADES	50
BIBLIOGRAFIA	50
WEBGRAFIA	50
FOTOGRAFIES	56

1. INTRODUCCIÓ

1. 1. MOTIVACIÓ

La moda sempre ha estat un tema de gran interès per mi, ja que m'apassiona. La meua intenció principal amb aquest treball és aprendre molt més del que ja sé sobre tot aquest món, perquè crec que és molt més ampli del que la gent realment pensa i això també és el que vull demostrar. Fa molts anys que tinc clar que vull fer el treball sobre el tema escollit. Recordo que quan era petita havia trencat més d'un cop les cortines de casa, ja que jugava amb elles a fer-me vestits. Sempre he tingut una devoció per aquest tema. Des que tinc ús de raó que miro passarel·les de moda, de tota mena, i per això no recordo haver deixat mai que la meua mare em vestís.

Opino que puc fer un molt bon treball pel simple fet de la motivació i les ganes que tinc de fer-lo.

1. 2. HIPÒTESI

La hipòtesi que em plantejo inicialment en aquest treball és:

“La moda ha canviat aleatòriament o és conseqüència del context històric? Té alguna relació amb el paper de la dona en el món?”

1. 3. OBJECTIUS DEL TREBALL

-L'objectiu d'aquest treball és descobrir com ha evolucionat la moda al llarg de l'últim segle, des del 1900 fins al 2000.

-Investigar el perquè ho ha fet d'aquesta manera. Tot el rerefons històric, econòmic i sociològic que hi ha i, sobretot, el paper de la dona i la influència que hi té.

-En relació amb la meua part pràctica, el meu propòsit és dur a terme tot el procés creatiu de l'elaboració d'una peça de roba de principi a final, contextualitzada en el meu moment històric.

1. 4. METODOLOGIA

-En primer lloc, he elaborat un índex per estructurar tota la informació que vull posar al meu treball, la qual cosa m'ha servit per veure tots els materials que necessito per trobar-la. Seguidament, he visitat el museu del disseny de Barcelona, on hi ha una exposició de moda que va del 1550 al 2015. A través d'això he extret molta informació i fotografies. Per ampliar més el meu coneixement he dut a terme una recerca bibliogràfica. He extret informació d'internet, de revistes de moda actuals com per exemple Vogue i algunes revistes sobre patronatge i confecció, que han estat trobades a la biblioteca del meu poble. També tinc un diari que parla del sorgiment del biquini als anys quaranta que em va donar la meva àvia.

-Per dur a terme la part pràctica del treball, la creació d'una peça de roba, he seguit cadascun dels passos necessaris: elecció del disseny i creació de l'esbós, elecció de les teles i materials, creació d'un patró i elaboració final de la peça. Per poder fer això, he assistit a unes classes per confeccionar roba gràcies a la meva tia que és modista i m'ha ensenyat tot el que és necessari per aprendre a cosir a màquina i a confeccionar el vestit. He demanat ajuda a una amiga de la família que és patronista perquè m'ensenyés la seva funcionalitat. Havent recollit tota aquesta informació, he confeccionat jo mateixa un vestit.

2. QUÈ ÉS LA MODA?

"Aquests pantalons estan de moda", "sempre vaig a última moda", "m'encanta la nova moda"... Des que som petits hem parlat de moda amb tota fluïdesa, però, sabem realment del que parlem quan l'anomenem? Segona la RAE (Real Academia Española) és:

'Gusto colectivo y cambiante en lo relativo a prendas de vestir y complementos' (Real Academia Española, Actualización 2021)

Aquesta definició parla de gustos col·lectius, però la moda és d'allò més personal i subjectiu. Poden haver-hi tendències, no obstant això, aquell qui decideix portar-les o no, és un mateix, és a dir, és una decisió personal.

La moda, des que la coneixem, s'ha usat per a expressar els sentiments més profunds de la gent, aquells que molts no s'atreveixen a expressar. O és que mai has passat un mal dia i per mandra, enuig o simplement perquè no et ve de gust pensar en una cosa "tan simple com la roba", t'has posat el primer que has vist a l'armari? En canvi, quan tens un molt bon dia t'estàs una hora triant allò que més t'agrada per sentir-te molt més feliç. Amb això, ens adonem que no és simplement una peça amb la qual refugiar-se del fred o per amagar el que no vols ensenyar, sinó que és una manera de viure. I totes aquelles persones que ho han sabut veure, s'han endinsat en aquest món, el qual és molt més ampli del que pensem.

Sempre ens han dit que la moda defineix a la societat de l'època, però ho trobo del tot erroni. Com ja sabem, o hauríem de saber, aquesta és molt diferent de les tendències. La moda és llibertat, i és increïblement personalitzada, en canvi, les tendències, són aquelles peces de roba que durant 'x' temps perduren en la societat, però són passatgeres. Amb això vull dir que tenim mal entès el concepte de 'moda', és a dir, en fem un mal ús de la paraula.

FIGURA. 1

FIGURA. 2

2. 1. CLASSIFICACIÓ DE LA MODA SEGONS LA GAMMA

En el mercat de la moda hi ha diferents nivells:

- Alta costura: Va ser inspirat per la dissenyadora Rose Bertin confeccionant dissenys únics per a Maria Antonieta. Aquest tipus de moda va causar sensacions per tot Europa i, finalment, el primer magatzem que es va obrir va ser a París per Charles Frederick Worth. A continuació, el van seguir dissenyadors de tal renom com Coco Chanel o Christian Dior. Els dissenys es fan a mida del client, tot i que, més que per vendre's, són per crear tendències. L'alta costura es podria definir com a obres d'art que influencien personalment als compradors.
- Prêt-à-porter (llest per portar): Va ser creat per Pierre Cardin. És una moda no tan exclusiva. Principalment, va ser creada per popularitzar la moda i que tothom pogués gaudir-la.
- Mass market (mercat de les masses): El mass market el situem en un nivell més baix. És la moda que porta la majoria de societat, dit amb altres paraules, és assequible per a tothom. No són dissenys molt elaborats, ni molt menys únics.

FIGURA. 3
Vestit alta costura, de Antonio
Grimaldi

FIGURA. 4
Vesturari Prêt-à-Porter, de
Chanel

FIGURA. 5
Vestit mass market,
de Zara

3. L'EVOLUCIÓ DE LA MODA AL SEGLE XX

3. 1. ANTECEDENTS

Per explicar els antecedents de la indumentària hauríem de començar des del principi de la humanitat, ja que vestir-se ha sigut sempre quelcom bàsic pels éssers humans. Però el fet de portar una peça de roba no té res a veure amb la moda. El fet de vestir-se era simplement per pura necessitat, en canvi, la moda, a part d'ajustar-se a allò que ens és necessari, també té una funció estètica. Per això, començaré a detallar-ho a partir de l'antic Egipte.

3. 1. 1. ANTIC EGIPTO

FIGURA. 6

Vestimenta Antic Egipte

entendre'ns, més tenia un caràcter piramidal on el faraó era la persona més important i es trobava a dalt de tot de la piràmide social. Per aquesta raó, els faraons van pensar que no podien vestir-se de la mateixa manera que els esclaus, persones de la classe social més baixa, i és per això que aquests primers portaven complements. Tot i això, la moda d'aquella època va ser sempre senzilla i còmode.

La gent de classe alta, ja no només el faraó, podia permetre's tenir molta roba i, en canvi, la classe baixa sempre vestia amb la mateixa indumentària.

Quan ens imaginem un egipci sempre el visualitzem vestit de la mateixa manera: túniques blanques i complements daurats. Això és degut al fet que per poder suportar les altes temperatures, els era d'ajuda portar peces de roba amb tons clars.

La característica principal de la societat egípcia era que la població estava dividida en diferents grups de més a menys importància. Per

3. 1. 2. ANTIGUITAT CLÀSSICA

Aquest període històric se situa a Grècia i Roma, dues civilitzacions les quals, els seus costums i tradicions, són molt semblants, per tant, la seva indumentària també.

3. 1. 2. 1. L'ANTIGA GRÈCIA

L'antiga Grècia es va caracteritzar per l'absència total de l'esclavitud, la qual cosa es va reflectir en la vestimenta. Van sorgir els fils tèxtils introduïts pels 'dorios', una de les quatre tribus gregues antigues. Aquest descobriment va portar a aconseguir un complex ornament multicolor. El material que més es va utilitzar va ser la llana i el lli, ja que eren uns dels materials que més comoditat proporcionava a l'hora de vestir. També predominava la seda, però aquesta era feta servir per la vestimenta d'aquells que, econòmicament, s'ho podien permetre, per tant, no era per a tothom i no va ser un material general. Principals peces gregues:

- "*Quitó (del grec chiton)*": Era una túnica de lli. Consistia en una peça ampla i rectangular que anava des del coll fins als turmells. Es caracteritzava per ser molt còmode, que era el seu principal objectiu. Era una peça feta servir per totes les classes socials, tot i que els atletes i guerrers les vestien més curtes.
- "*Himatió*": Es col·locava sobre del quitó, ja que era un mantell que ho complementava.

FIGURA. 7
Dona amb quitó i himantón

FIGURA. 8
Dona amb himantón

3. 1. 2. 2. L'ANTIGA ROMA

FIGURA. 9
'Stola'

L'antiga Roma era semblant a l'antiga Grècia en relació amb les teles i formes de les robes. La diferència principal era que els homes i les dones tenien peces de roba diferents. Aquí ja va començar a diferenciar-se l'estil femení del masculí. Mentre els homes duïen una túnica bàsica, elles duïen la 'stola', una peça de roba que era una mica més elaborada que la indumentària usada normalment, és a dir, estava més decorada.

3. 1. 3. EDAT MITJANA

En aquesta època hi va haver una baixada global de les temperatures, cosa que va revolucionar per complet els materials de la roba, per això principalment es va usar més la seda, ja que era més resistent al fred. Va tornar la moda d'on tant homes com dones vestissin igual amb túniques.

Després de l'edat mitjana, històricament diríem que ve l'edat moderna, però en relació amb la moda s'anomena l'etapa aristocràtica i tot seguit l'etapa burgesa.

3. 1. 4. L'ETAPA ARISTOCRÀTICA

Aquesta etapa va del segle XIV als inicis del segle XIX. Va ser l'època on la moda va ser molt reconeguda en l'alta societat, és a dir, la noblesa. Això va generar un descontentament entre la burgesia, i va provocar una lluita de classes on era molt important la seva indumentària. En aquell moment els burgesos eren gent que vivien molt bé, gràcies al seu esforç i treball, en canvi, els nobles tenien les mateixes riqueses, o fins i tot més, sense haver hagut de lluitar per tenir-les. Tot i això, els aristòcrates no volien que els burgesos tinguessin els mateixos luxes, la mateixa forma de viure, de vestir, etc. Per això la noblesa va fer les Lleis Sumptuàries. Van ser unes lleis que marcaven uns límits a l'hora de vestir per a la classe baixa. Bàsicament, no volien que hi hagués una igualtat social.

Vestit d'estil Rococó

‘El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle’

Tota aquesta lluita de classes va generar una moda del tot excessiva per part de l'aristocràcia, que, gràcies a les lleis, es van veure completament lliures per vestir-la de manera extravagant sense que els burgesos poguessin fer el mateix. Això va predominar en el renaixement, que se situa dins d'aquesta etapa. Van deixar enrere la simplicitat i es va començar a veure com era una moda d'estètica en tota regla. Es va anomenar ‘estil Rococó’.

3. 1. 4. 1 L'ESTIL ROCOCÓ

Era un tipus de moda molt moderna. Els vestits de les dones eren completament ajustats per la part superior, ho aconseguien així amb l'ajuda de la cotilla, una peça de roba interior que servia per aconseguir una silueta determinada. La seva funció era empènyer l'abdomen cap endins i els pits cap al davant.

No va ser ni molt menys un descobriment de l'etapa aristocràtica, sinó que segles abans ja era usat. Es creu que va sorgir de primeres el 1600 aC, ja que es va trobar representat en una figura. Com podem saber, però va anar evolucionant al llarg dels segles. Era una manera de refinar per complert el cos de la dona, pel fet que era el principal objectiu en aquella època.

A diferència de la part superior, la faldilla era del més extravagant. Es buscava donar voluminositat al vestit. Per assolir-ho va sorgir el mirinyac que ajudava a assolir aquest volum.

*FIGURA. 10
Cotilla al 1600 aC*

Mirinyac del segle XVIII

3. 1. 5. ETAPA BURGESA

Aquesta etapa va dels inicis del segle XIX al segle XX. Al principi del segle XIX hi va haver la Revolució Industrial que va marcar una abans i un després en la idea que es coneixia com la moda. De cop es van trobar en un món industrialitzat, i això va provocar un avenç tèxtil que va ser molt important.

La burgesia va treure les Lleis Sumptuàries, i aquest fet va provocar que tothom pogués tenir a disposició aquells vestits que abans només havien estat un somni. D'aquesta manera va sorgir a París un nou tipus de moda, l'Alta Costura -la qual ja està explicada- i això va portar l'aparició de la moda tal com la coneixem avui dia.

A partir d'aquí comença el segle d'or de la moda, el segle XX.

3. 2. DÈCADA DEL 1900: LA BELLE ÉPOQUE

La ‘belle époque’ va ser un període que va sorgir el 1871 amb el final de la guerra franco-pursiana i el començament de la segona revolució industrial. Per tant, va ser una època de pau i progrés tant econòmic com cultural, social, etc. Va finalitzar el 1914 amb la I Guerra Mundial.

La dècada del 1900 es va trobar just al mig de tota aquesta esplendor. La burgesia es va aprofitar d’aquesta millora econòmica i van començar a gaudir-ho anat als cafès, bulevards, etc. Es van convertir en consumidors l’oci. Per això, necessitaven vestimentes adients al nivell de vida que portaven. El luxe i la vistositat van predominar en aquell moment, on va destacar la vestimenta femenina. Per això, durant aquella etapa la dona va ser convertida en un objecte decorat. Durant els primers anys l’ideal de bellesa marcat per la societat era una dona de pell blanca i pàl·lida, ja que es considerava que tenir la pell bronzada era característic de la classe treballadora.

La moda del segle XX va començar estant molt influenciada pel Ballet Rus. Els seus colors vistosos destacaven i van deixar enrere aquells que havien estat monòtons i apagats. Les ballarines van atrevir-se a mostrar més el seu cos, i això va generar el principi d'un canvi de pensament entre la moda femenina.

3. 2. 1. EL VESTIT DE SILUETA “S”

Cotilla de la dècada del 1900

Al principi de l’època la moda estava limitada per la idealització dels cossos. L’objectiu de les dones era lluir la silueta S, s’anomenava així pel fet que era coneguda com a ‘silueta de sirena’.

Era una forma del cos que s’aconseguia gràcies a les famoses cotilles, les quals van marcar tant aquella època. Tot això, va portar a les dones a tenir una considerada obsessió pel seu cos. La cotilla era tan estreta que, a part de ser incòmode, dificultava la respiració. A més a més, a causa de la quantitat d’hores que les portaven van arribar a provocar problemes i deformació en el cos de la dona.

3. 2. 2. COM EREN ELS VESTIT D'AQUESTA ÈPOCA?

Vestit a la dècada de 1900

En relació amb el vestit, la part de la brusa va tenir una evolució al llarg de tota la dècada. Principalment, va tenir una forma bombada però cenyida per la cintura, i va finalitzar amb la part de les mànigues cada cop més estretes pels canells. El coll es caracteritzava per ser alt i amb molta voluminositat, tant que arribava a ser incòmode.

Seguidament de la brusa, venia la faldilla. Tenia una forma acampanada i va ser anomenada 'faldilla de corol·la'. Arribava fins a terra, amagant les sabates. Els vestits més utilitzats durant el dia a dia podien ser més curts i els més llargs es portaven a la nit. Finalment, però, van anar-se escurçant fins als turmells.

Sabates

Les sabates tenien el mateix estil que els vestits, és a dir, eren tan incòmodes que les dones no eren capaces ni d'anar a fer un passeig calçant-les, eren purament per estilitzar.

3. 2. 3. COMPLEMENTS

Barret

El que no podia faltar en els *looks* de les dones d'aquella època era el complement que hi regnava, el barret. Va ser la peça estrella d'aquells anys. Des de sempre aquest complement havia simbolitzat poder i riquesa: com més ostentós, més ric i poderós era qui ho vestia. Sempre anava de conjunt amb el vestit i tenia una forma estreta i allargada.

Guants

Els guants eren una representació, com el barret, de riquesa i poder. Eren molt usats per la classe alta. No hi faltava cap detall en aquells guants tan sofisticats, ja que estaven decorats amb tota mena de volants, encaixos i joies. Com més exagerat, millor.

*FIGURA. 11
Dona amb un barret fet de plomes d'ocells*

*FIGURA. 12
Exemple guants*

3. 2. 4. FEMME FATALE

Femme Fatale és un concepte francès que vol dir “dona fatal”. Va ser un moviment feminista, que es referia a una dona que utilitzava la seva sexualitat per manipular als homes. Aquesta era representada amb uns preciosos ulls verds i un idíl·lic cabell roig, tot i que no totes tenien aquestes qualitats. Eren una al·legoria al desig.

Aquesta idea era sovint repetida en la història de l’art, és a dir, no va ser un concepte nou d’aquesta dècada.

3. 3. DÈCADA DEL 1910: UNA NOVA FOCALITZACIÓ

El període de la ‘Belle Époque’ va finalitzar en aquesta dècada amb la I Guerra Mundial, l’any 1914. En conseqüència, les dones, principalment de classe baixa, van començar a introduir-se en el món laboral per la manca de mà d’obra.

A més a més, van sorgir nous invents que, d’alguna manera o altra, van ajudar molt a la societat, com van ser per exemple l’automòbil, el telèfon, l’avió i el cinema. Això va provocar que les ciutats creixessin i sortissin noves classes socials. Per tant, la moda va tenir major amplitud, tot i que l’alta costura va continuar sent la més vestida.

Gràcies a aquests fets, es va començar a reflectir el principi de la lluita per la llibertat de les dones dins la societat, i la roba va seguir el mateix patró. Es van cercar dissenys amb els quals les dones poguessin moure’s amb més facilitat i se sentissin més còmodes.

3. 3. 1. MAJOR COMODITAT PER A LES DONES

Sostenidor del 1914

Com ja s’ha comentat abans la guerra va provocar que les dones comencessin a treballar, per tant, els dissenyadors es van començar a centrar en la seva comoditat abans que en l’estètica. D’aquesta manera, van deixar d’usar-se les cotilles de forma diària i constant. Al llarg de la dècada es van anar escurçant fins a arribar al que coneixem avui en dia com a sostenidors. Aquest va ser el primer pas per deixar veure la silueta natural del cos femení, cosa que va provocar l’alliberació de moltes dones.

3. 3. 2. VESTIT TROTTEUR

En relació amb l'alta costura, l'extravagància va passar a l'elegància. Les cotilles van passar de ser quasi mortals amb les seves corbes, a ser rectes i llargues, tot i que cada vegada eren menys utilitzades entre les dones. El vestit 'trotteur' va ser el més famós entre elles en aquella dècada. Es caracteritzava per ser llarg i recte, i sovint era de dues peces, jaqueta i faldilla.

Vestit Trotteur

3. 3. 2. 1. COMPLEMENTS

L'únic que es va mantenir de la dècada anterior van ser els complements, és a dir, els barrets i els guants. Els barrets es van continuar portant d'una manera totalment extravagant, tot i que, al contrari de la dècada anterior, eren amples i baixos. En el cas dels guants, no estaven coberts de decoració abundant, sinó que eren llisos i senzills.

3. 4. DÈCADA DEL 1920: ELS BOJOS ANYS 20

Finalment, l'any 1918 es va acabar la I Guerra Mundial i això va fer que la societat avancés ràpidament. Hi va haver evolucions científiques, econòmiques i culturals. Això va ajudar a la societat a entrar a l'etapa moderna.

En relació amb la dona, el fet de ser una treballadora més, va fer que tinguessin un paper més actiu i que se la tingués més en compte. Es va crear una nova imatge d'ella, més forta, més valenta, més lliure, i per fi es va deixar enrere la seva vulnerabilitat, representada durant la 'Belle Époque'.

La moda de qualitat, aquella que representava la riquesa i el poder que una persona tenia, va canviar completament deixant que també les dones de classe mitjana i les de classe baixa poguessin gaudir-ne com si hi hagués una total igualtat. Fins i tot, als anys vint, per primer cop a la història, les dones van ensenyar les cames.

Aquesta llibertat i trencament amb la moda passada va portar a un nou ideal de bellesa, la bellesa 'à la garçonnette'. Com el mateix nom indica, intentaven assemblar-se als homes, per això moltes dones el que van fer va ser tallar-se els cabells a la mida de les orelles.

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

A més a més, la llibertat de la dona també es va veure reflectida en el seu dia a dia. Feien coses "impròpies" de les dones com ara beure alcohol, fumar cigarrets, sortir a ballar per diversió, fer esport, no tenir bones maneres, conduir, etc.

3. 4. 2. CHARLESTON

El Charleston va ser un ball molt reconegut en aquella dècada. Va destacar sobretot als Estats Units i d'allà ve el nom, per la ciutat de Charleston. Com s'ha esmentat anteriorment, va ser el primer cop que les dones començaven a sortir de nit per diversió pròpia, cosa que va provocar que es produís una nova línia de roba. Eren vestits o conjunts a dues peces que es caracteritzaven pels seus serrells, que en moure'ls, donaven molt més moviment als seus cossos.

Va ser una tendència on no hi va haver gaire diversitat, ja que per molt que fossin vestits o conjunts, eren pràcticament tots iguals. El vestit que va ser més famós consistia en un tall asimètric, dissenyat únicament amb un tirant i deixant una espatlla descoberta. Tot i que, per major comoditat també es portava molt el vestit de dues tires. El tall inferior era per la mida dels genolls.

FIGURA. 13
Vestit Charleston de dues
tires

3. 4. 2. 1. COMPLEMENTS

-S'usaven molt els complements pel cabell, ja fossin diademes o pines, les quals sovint eren decorades amb plomes.

-La 'boa' i els guants, també van caracteritzar el Charleston. Els guants no eren res nou, en canvi, la 'boa' era una novetat que va agradar molt a les dones. Donava una elegància commovedora al *look*.

3. 4. 1. ICONA DELS ANYS 20: COCO CHANEL

Va ser una modista francesa que va tenir molta influència els anys vint. Va ser tanta que es va estendre en tots els àmbits: el tallat del cabell, els complements, les sabates, etc. Va ser la principal model de l'estil 'flapper'. Aquella dona que era alegre, independent i anava en contra de les normes socials. Fumava, conduïa, bevia en públic i escoltava jazz. Es va

FIGURA. 14
Coco Chanel

convertir en un símbol de dona moderna i lliure. Va ser molt admirada pel gènere femení de l'època. Totes desitjaven ser “una dona flapper”.

Gràcies al seu talent per a la confecció va tenir la seva pròpia marca, anomenada Chanel, que avui dia continua sent essencial a les passarel·les de moda. En aquell moment va aportar a la moda moltes noves tendències, com per exemple, els jerseis per a dona, ja que eren una peça de roba que només vestien els homes. Després va confeccionar el 'charming chemise dress', un vestit/camisa sense cintura, és a dir, va ser de les primeres modistes a eliminar per complet la cotilla de la vida quotidiana.

En relació amb les faldilles i els vestits cada cop els va anar dissenyant més curts, ja que d'aquesta manera la dona tenia més mobilitat. També va ser de les primeres dissenyadores a introduir els pantalons en la moda femenina.

Va tallar-se els cabells per les orelles i va tenir la valentia d'exposar-se al sol quan el fet d'estar bronzejada era sinònim de classe obrera.

Tots aquests canvis van ajudar a la dona a revolucionar-se i sentir-se, a poc a poc, cada cop més lliure.

3. 5. DÈCADA DEL 1930: UNA CRISI GLAMUROSA

El crac del vint-i-nou va portar moltes conseqüències negatives a aquesta dècada. Aquest fet, com tots ja sabem, va deixar als americans arruïnats, però, tot i això, no van desaparèixer les ganes d'una bona imatge. Es van ajustar preus i es va fer tot el possible perquè la moda continués endavant.

Com moltes dones no es podien permetre la roba feta a mida, es va popularitzar el 'prêt-à-porter', estil ja comentat. Però, això no significa que l'alta costura desaparegués, simplement va ser molt menys assequible i va passar a ser una moda molt inabastable, com pràcticament també ho és avui dia.

3. 5. 1. TALLAT AL BIAIX I EL COLL HALTER

Va tornar la dona sensual amb ganes d'ensenyar la seva figura. En aquesta dècada una dissenyadora molt important per a la confecció de nous models de vestits va ser Madeleine Voinnet, que va posar en tendència el tall transversal de biaix i també el coll 'halter'. El

Vestit de nit als anys trenta

'tallatge biaix' era símbol del que es volia representar: era ajustat per la cintura per remarcar les faccions dels cossos, però deixant enrere la incomoditat de les cotilles. D'altra banda, l'altre model de vestit era el coll 'halter', el qual s'ajuntava per darrere la nuca de manera que l'esquena quedava descoberta i donava un toc picaresc i atrevit, i l'escot era molt pronunciat, tant que s'acabava a l'alçada dels pits, remarcant-los. Aquest model era el més elegant a les nits i moltes dones l'utilitzaven. Aquesta mateixa cerca de l'elegància va portar a allargar-se de nou els vestits fins al punt de no veure's les sabates, això també ajudava a l'estilització de la cintura.

3. 6. DÈCADA DEL 1940: ETAPA DECAIENT

Després de la recuperació de la I Guerra Mundial, desgraciadament s'acosta la segona, l'any 1939. De nou la vida quotidiana va canviar completament. En relació amb la moda, els governs van començar a prohibir alguns complements i també alguns materials, per això va passar a ser una moda amb molta influència militar. Es portava principalment vestits de dues peces, jaqueta i faldilla. Van sorgir les 'muscleres' en la indumentària femenina, que van crear moltes sensacions entre les dones. Tot i que, van tenir molt més ressò a la dècada del 1990. Com que hi havia veritables dificultats per aconseguir materials i teles, es van haver de desprendre de peces de roba, com per exemple, de les mitges, que van ser substituïdes per mitjons.

Continuava havent-hi importància en mostrar la figura de la dona. Per això, van sorgir les faldilles de tub.

En relació amb el cabell hi va haver un pentinat molt famós que lluïen gairebé totes les dones. Era considerat un pentinat perfecte. Caracteritzat pels seus rínxols definits i grans. Va ser protagonista entre les estrelles de Hollywood dels anys quaranta, i seguidament dels cinquanta. Era elegant i, com cada època, l'elegància feia l'efecte de gran riquesa i poder, creant així una idealització dels pentinats.

*FIGURA. 15
Pentinat anys 40*

3. 6. 1. NOVES CONFECCIONS

3. 6. 1. 1. SHORT

Com ja s'ha explicat abans, a causa de l'escassetat de teles i a la necessitat de comoditat de l'època, van sorgir els 'shorts', que van ser una gran innovació. Va destacar per la seva comoditat i la seva lleugeresa. Es combinaven amb samarretes i les sabates més populars, que eren les 'cuñas de yute', unes sabates descobertes i lligades per la part del turmell.

FIGURA. 16
'Short'

3. 6. 1. 2. BIQUINI

El biquini també va ser un dels majors descobriments d'aquesta dècada, gràcies a Louis Réard, un enginyer que va acabar sent dissenyador. Tot i que anteriorment mai s'havien banyat vestits, el biquini va ser la primera indumentària de bany que deixava al descobert el melic, i en aquests anys va ser quan es va acceptar que una dona ensenyés quasi per complet el seu cos.

FIGURA. 17
'Biquini'

3. 6. 2. 'NEW LOOK' DE CHRISTIAN DIOR

FIGURA. 18
'New Look'

Finalment, en acabar la II Guerra Mundial el 1945, hi va haver una alliberació per part de la societat.

Després d'aquesta mala època el *New Look* va ajudar a tornar l'alegria a la gent. Va ser un estil que feia referència a la silueta marcada per Christian Dior el 1947, quan presentava la seva primera col·lecció d'Alta Costura. Ell anomenava a aquesta silueta 'dona-flor', que es caracteritzava per una cintura estreta i faldilles amples, és a dir, va tornar el cos encotillat que era predominant èpoques anteriors. Aquesta tendència va perdurar a les dècades següents, fins i tot després de la mort d'aquest el 1957.

3. 7. DÈCADA DEL 1950: TORNADA A L'ESPLENDOR

En haver-se acabat anteriorment la II Guerra Mundial, els anys cinquanta són els primers anys de la postguerra. La dona deixa de formar part de la classe treballadora i torna a les feines de casa. Tot i que, aquest fet fos un pas enrere en relació amb la seva llibertat, va tenir més temps lliure i la va portar a tornar a centrar-se en si mateixa i tornar a tenir cura del seu aspecte. Després de molts anys de buscar la comoditat, i el més adequat per a la situació, la moda dels anys cinquanta és tota una nova experiència, per aquest motiu s'anomena la "tornada a l'esplendor". Van voler deixar enrere aquella indumentària que tan poc es diferenciava amb la dels homes i van voler tornar a sentir la vestimenta femenina com mai.

Van tornar els vestits estrets de cintura, evitant la cotilla, ja que volien aconseguir definir les seves corbes de manera natural, sense molta exageració ni dificultats. Tot i això, van sorgir la faixa i el cinturó, que ajudaven a assolir aquesta silueta però amb comoditat. D'aquesta manera, aquella dècada també va ser anomenada "els sensuals anys cinquanta". Les faldilles, però, van continuar anant per sota els genolls, ja que no van voler tornar a la incomoditat d'aquells vestits llargs. Va ser una moda elegant, bonica i provocadora, i el que va agradar més, va deixar de ser incòmode i aclaparant com havia estat dècades anteriors. El texà va ser un material que es va començar a utilitzar estèticament, pel fet que abans només s'havia vist en relació amb el treball. Però es va popularitzar a la dècada dels noranta, per tant, en parlaré quan la comenti.

En relació amb el maquillatge i el cabell, totes les dones havien d'anar sempre perfectament maquillades i amb els cabells d'allò més arreglats, predominaven els cabells rossos. Moltes dones el lluïen tenyit de ros, amb un cabell curt i sempre enlcat i sobretot amb molta elegància. Va ser una dècada que, en venir de moltes penúries, es va valorar molt el tema de la cura personal i l'elegància d'un mateix.

3. 7. 1. COMPLEMENTS

Els complements en aquests anys van ser potser, més importants que la mateixa vestimenta. Això va ser degut al fet que la roba generalment era assequible per a tothom, en canvi, els complements eren aquells que no qualsevol podia tenir. Aquelles dones que incloïen en la seva vestimenta barrets, guants, carteres de mà i joies eren les que marcaven la diferència.

3. 7. 1. 1. JOIES

A causa de la importància que van començar a tenir els detalls més petits, van passar a tenir molta importància les joies. Durant aquesta dècada, van augmentar molt els dissenyadors d'aquestes peces tan imprescindibles en un *look* de prestigi.

Les dones de classe alta, portaven les joies fetes de perles, ja que es consideraven les més elegants que hi havia.

3. 7. 3. ICONA DELS ANYS 50: MARILYN MONROE

Marilyn va ser una dona molt reconeguda en els anys cinquanta, en part va assemblar-se a 'Coco Chanel', ja que la seva manera de viure va ser bastant semblant. Va ser una dona que trencava amb la realitat de la moda i que s'atrevia a canviar allò que no li agradava, per molt que no fos acceptat per a la societat.

Era una combinació perfecta d'elegància i sensualitat, una perfecció cercada per a totes les dones de l'època, per tant, per a moltes elles eren un gran referent. Va ser molt imitada per totes elles, ja que buscaven transmetre la llibertat que era tan representativa en ella.

En la seva figura podem veure, literalment, totes les qualitats que una dona buscava. Arracades de perles, vestits preciosos que marcaven a la perfecció el seu meravellós cos, talons que estilitzaven encara més aquella figura tan desitjada, el cabell ros i sempre ben pentinat i un maquillatge ressaltant (sempre amb llavis vermells). La combinació de cabell ros i llavis vermells va ser molt popularitzat per ella, és a dir, va ser un exemple a seguir.

*FIGURA. 19
Merylin Monroe*

3. 7. 4. ICONA DELS ANYS 50: AUDREY HEPBURN

*FIGURA. 20
Audrey Hepburn*

"La elegancia es la única belleza que nunca desaparece. La belleza de una mujer no reside en los trajes que lleva, ni en su maquillaje, ni en la manera en la que se arregla el pelo. La verdadera belleza es un reflejo del alma". Aquestes paraules van ser dites per la icona de la moda més coneguda de tota la història, Audrey Hepburn. Va ser una actriu que va començar la seva carrera el 1951. A partir d'allà tots els ulls van ser posats sobre seu. Ella sabia perfectament com ressaltar les seves qualitats, i ho feia de manera natural i empoderada. És a dir, representava una dona segura d'ella mateixa i carismàtica. Tenia

totes les característiques per ser un model a seguir entre la societat femenina, i així ho va ser.

3. 7. 5. PIN-UP

L'estil 'pin-up' va sorgir en conseqüència dels inicis de la fotografia, quan també va començar el modelatge femení més seductor. Les dones ja no es mostraven angelicals ni dèbils, sinó provocatives i amb força, transmeten allò que sempre havien desitjat. Aquest estil es va anar fent cada cop més famós, i va agafar un lloc entre la societat femenina.

Es caracteritzava per vestir roba molt cenyida al cos, curta i amb estampats de flors o de lunars. El cabell, en canvi, era voltat i extravagant. Es feien pentinats arrissats que anaven acompanyats amb un serrell. Per complementar-ho usaven cintes de tots colors. El maquillatge que portaven era subtil, però amb tocs desentonats, pel fet que intentaven remarcar totes aquelles qualitats de la dona, per això ressaltaven els ulls pintant-se un eyeliner gruixut i negre.

3. 7. 5. 1. AMY WHINEHOUSE

*FIGURA. 21
Amy Winehouse*

Amy Winehouse va ser una cantant que va ser anomenada la ‘reina pin-up’. Tot i situar-la als anys noranta, obtenia tots els trets d’aquest estil. Amb això ens adonem que la moda no és quelcom instantani, sinó que pot tornar en qualsevol moment. El que ressaltava en ella, van ser els tatuatges que portava, ja que era estrany en dones. També va ser recordada pel seu monyo, que era

abundantment cardat, i estava decorat amb mocadors, llaços, flors, etc.

3. 8. DÈCADA DEL 1960: PAU I AMOR

La moda en aquesta dècada es va caracteritzar pel canvi d'idealització dels cossos. Anys enrere el que agradava de les dones era les seves corbes, i això en aquesta dècada va canviar. Al que donaven més importància en aquests anys va ser a la primesa. Que les dones fossin tan primes com fos possible era el que més atreia, i es va convertir en la nova ‘tendència’ a

seguir. Per això, els vestits van deixar de ser tan estrets, ja no buscaven marcar figura, bàsicament perquè no volien tenir-la.

Els vestits es van anar escurçant cada vegada més, fins a arribar a la zona de sobre els genolls, tallatge mai vist abans.

3. 8. 1. MARY QUANT

Va ser una dissenyadora de moda, que va ser la responsable del que en aquell moment es va anomenar com "moda moderna".

Es va casar amb el seu soci, Alexander Plunket Greene, amb el qual van obrir una botiga de roba. Al principi, ella no col·laborava amb res del que es venia, però finalment va començar a dissenyar per a les dones de l'època. Volia basar-ho en la seva llibertat. S'inspirava en la roba de nenes més petites, i la roba de dansa. Dels dissenys més populars que va aportar va ser l'estil *sixties*, basat en el vestit *mini*.

El que ella sempre va voler va ser que la seva moda arribés a totes les classes socials, i per això va fer una línia de roba especial per aquelles que no podien assolir els altres models. Aquella línia va ser anomenada 'Mary Quant for ginger Group', que va ser molt famosa en Estats Units.

Vestit mini

3. 8. 1. 1. VESTIT MINI

Veient els antecedents dels anys de la guerra i la postguerra, es va deixar a les dones amb més ganes que mai per ensenyar el seu cos i sentir-se sensuals. Per això, Mary Quant, quan va impulsar la nova moda dels vestits i faldilles d'allò més petits, totes les dones van embogir per lluir-los, es van denominar "minis". L'estil *sixties* era combinar aquests amb botes o mitjons alts. Mai s'havia vist faldilles tan curtes i això les va fer sentir lliures.

3. 8. 2. ESTIL HIPPIE

Anteriorment, l'any 1955 hi va haver la guerra de Vietnam, on Estats Units va tenir un gran protagonista. El govern va obligar molts americans a anar-hi i la majoria van morir en ella. Aquí ja va començar el rebombori entre la societat, sobretot entre els més joves, ja que molts

d'ells havien anat a la guerra involuntàriament. Ajuntant això amb els valors conservadors que marcaven la societat del moment, els joves es van reivindicar, van deixar de costat el 'què diran de mi?' i van començar a cercar una vida més lliure. D'això se'n va anomenar estil *hippie*.

FIGURA. 22
Estil 'hippie'

costura,

va deixar de ser la protagonista.

Els hippies es van oposar per complet a tota aquella societat consumista i conservadora que havia regnat durant tant de temps. Anaven en contra del govern, de totes les seves idees i de tots els tabús que castigaven 'al diferent'.

Els primers que hi va haver van ser aquells que no van veure tornar a familiars, amics i coneguts per culpa de la guerra. Això els va provocar anar en contra de qualsevol violència i voler sempre la pau, per això, la frase 'fes l'amor i no la guerra' és tan característica entre ells.

Aquesta revolució social va portar el prêt-à-porter als carrers, per tant, l'Alta

En relació amb la vestimenta que duïen, era d'allò més peculiar. Vestien de tots colors, i van començar a portar indumentària descolorida. Portaven el cabell llarg, tant nois com noies, això va generar molt de rebombori. Van ser caracteritzats per eliminar les línies que separaven els gèneres a la moda. Es van popularitzar molt els texans, sobretot els de campana. En ells lluíen qualsevol mena d'accessoris, com per exemple brillants i 'pegats'. Aquí va començar a veure's 'l'estil grunge', que es caracteritzava per portar els pantalons amb forats.

3. 8. 2. 1. 'PERLES DE L'AMOR'

Es van popularitzar molt les bandes pel cabell per, d'aquesta manera, mantenir-lo a lloc i que no els molestés. Les portaven de tots colors i estampats. Fins i tot, se n'havien arribat a fer de flors. Aquestes bandes van anomenar-se perles de l'amor.

3. 8. 3. YVES SAINT LAURENT

“Chanel y Dior eran gigantes, pero Saint Laurent es un genio ”. Aquesta frase ha estat dita per una editora de revistes de moda, i molta gent hi ha estat d'acord. Tant, que avui dia continua ressaltant en tot aquest món. Saint Laurent va inspirar-se en la creativitat del dissenyador comentat anteriorment, Christian Dior. La diferència era que ell es va proposar que la moda arribés a tothom, no volia que aquesta fos exclusiva per només una part de la societat. El 1965 va obrir la seva primera botiga de prêt-à-porter, on va vendre línies de roba marcades per la llibertat femenina. Tot i que, avui dia és una marca d'alta costura.

També va prendre la iniciativa de Coco Chanel en dedicar-se a feminitzar indumentària masculina, entre elles el pantaló i l'esmòquing.

Va ser tant el ressò d'aquest artista que va ser el primer a protagonitzar una exposició retrospectiva a Nova York, que es basava a mostrar tota la trajectòria de la seva carrera.

Quan vaig estar al museu del disseny de Barcelona vaig llegir una cosa sobre ell que em va emocionar. Resulta que de petit Saint Laurent va assegurar que un dia hi hauria el seu nom escrit als Camps Elisis, i avui en dia podem demostrar que s'ha complert el seu somni.

3. 9. DÈCADA DEL 1970: LA MODA DISCO

Durant aquesta dècada hi va haver molts canvis. Les dones van deixar de regir-se per unes “obligacions socials” i totes van començar a vestir-se com més els hi agradava: faldilles “mini”, vestits curts o llargs i fins i tot pantalons, que ja estaven molt reconeguts i normalitzats en la vestimenta femenina.

El màxim influent d'aquesta dècada va ser la música, principalment la disco, ja que els joves tenien la necessitat de reunir-se i passar una bona estona. A les discoteques era on trobaven aquesta diversió.

3. 9. 1. TENDÈNCIES

Els colors llampants i els estampats de tota classe, que abans eren tot un escàndol, ara eren vestits per tots aquells qui els apassionava la novetat, és a dir, per la majoria de la societat. Les dones van

*FIGURA. 23
Exemple indumentària anys setanta*

començar a portar pantalons, tant de tub com acampanats, de manera molt més natural que dècades anteriors. Això també les va fer sentir més lliures i còmodes, ja que no estaven tan regides per un estereotip físic.

Això no va significar que els vestits i les faldilles es deixessin d'usar, simplement es va trobar una manera que tothom se sentís còmode amb allò que duia. Això va ajudar molt al feminisme, ja que tots aquells de ment més tancada, van adonar-se que una dona no era més femenina per portar un vestit. El fet de poder vestir-se lliurement va ajudar que s'adonessin de tota la força que realment tenien si lluitaven per aconseguir la igualtat.

Com a exageració, les sabates no es van quedar enrere, les plataformes van ser una tendència molt utilitzada, ja que amb els pantalons acampanats estilitzaven molt.

En relació amb els cabells es portaven llargs i ondulats.

3. 9. 1. 1. PEU D'ELEFANT

El peu d'elefant, bàsicament, són uns pantalons estrets des de la cintura fins als genolls, i des d'allà als peus, es van fent cada cop més amples. Va ser una tendència que es va popularitzar en aquella dècada i que avui en dia continua sent vestida en els carrers. Van ser vestits tant per homes com per dones.

*FIGURA. 24
Pantalons d'elefant*

3. 9. 1. 2. COMPLEMENTS

Les joies no eren l'important que havien estat abans. El fet de ser una indumentària molt més igualitària va provocar que les dones no necessitessin portar aquelles precioses joies per demostrar res a ningú.

El que sí que va ser molt reconegut entre elles, va ser el detall de portar un mocador nuat al coll.

Tot i que al final, en acabar la dècada, aquesta "revolució pels colors i extravagància" va finalitzar. Seguidament, va començar a usar-se indumentària més seriosa, però sense perdre la llibertat obtinguda.

3. 9. 2. L'ESTIL DISCO

Els *looks* de l'estil disco van ser, un cop més, tot un crit a la revolució. Cap dècada anterior havia tingut un efecte com ho va tenir aquest estil dels anys setanta. Com ja s'ha comentat,

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

tot girava al voltant de la música i el ball i per això es va fer aquest tipus de vestimenta. Era còmode i lluent, el que cercaven a l'hora de sortir i gaudir.

El model més destacat va ser el que es va anomenar 'la granota', que era un tipus de roba molt acolorida i sobretot lluent. Era un conjunt de tota una peça, cenyida per tot el cos i acabada en pantalons de campana, tan destacats en l'època. Sovint anava acompanyat per un cinturó, que feia una funció únicament estètica.

*FIGURA. 25
'Granota' estil disco*

3. 9. 3. PUNKS

*FIGURA. 26
Estil 'punk'*

El moviment punk va sorgir com a subgènere musical del rock. Amb el seu estil volien expressar un altre tipus de societat completament diferent. Aquest sentiment es va reflectir a la seva indumentària. Vestien amb colors foscos, negres, grisos i alguns blancs per contrastar. També era molt usat el vermell, però principalment pels complements.

Vestien roba trencada o mal cosida. Predominaven les jaquetes de cuir amb tota mena de complements, sobretot amb tatxes punxegudes.

En relació amb els cabells, van ser tota una revolució, crestes, cabells de punta, tenyits de tots colors, verds, vermells, blaus, roses, etc., i van ser característics per representar el moviment d'aquest estil.

El maquillatge no va tenir una gran diferència amb la roba, sobretot els ulls, que es pintaven molt abundantment de color negre.

3. 9. 4. JEAN-PAUL GAULTIER

Jean-Paul és un dissenyador de moda francès molt reconegut entre la societat, l'anomenen 'l'enfant terrible', referint-se a un home brillant i rebel. El més curiós de tot és que mai va anar ni va rebre classes de cap mena sobre el tema. El seu aprenentatge va ser a través de revistes i de mercats francesos. La seva primera col·lecció va ser el 1976 i va ser tot un èxit, ja que va

trobar ràpidament va trobar el seu estil propi, el qual és caracteritzat per ser molt revolucionari, pel fet que anava en contra de tots els cànons de bellesa marcats. Per aquest motiu, va ser el primer a fer desfil·lar per les passarel·les dones amb sobrepès, de mitjana edat i fins i tot d'origen estranger.

Jean-Paul Gaultier va ser una figura molt important en el cinema, perquè va fer vestuari per directors molt importants com ara, Pedro Almodóvar i Jean Pierre Jeunet. També va vestir a Madonna, una icona dels anys vuitanta que en parlaré a continuació. Aquesta visibilitat va fer que la seva roba arribés amb més facilitat a les persones.

3. 10. DÈCADA DEL 1980: UN PAS MÉS CAP A LA MODERNITAT

Els anys vuitanta van ser principalment influenciats per l'espectacle i la música, justament com la dècada anterior. Per això molta gent va començar a vestir-se com a tal. Va ser una etapa d'experimentació total, sobretot amb la combinació de colors. Es va seguir el mateix patró amb el maquillatge. Les muscleres van ser molt populars i s'intentava mostrar les espatlles més amples perquè es veiés la cintura més petita. Això va ser una tendència unisex, és a dir, tant homes com dones les lluien.

Va ser una molt bona època per a la moda i per la seva història, ja que ressalta molt gràcies a la seva manera de viure-la.

3. 10. 2. MUSCLERES

FIGURA. 27
Muscleres

Vestir una jaqueta amb muscleres era, molts cops, el look preferit de qualsevol dona de l'època. No era necessari que es portessin amb jaquetes, sinó que les vestien amb gairebé bé tot: bruses, camises, etc.

Va ser una tendència elegant, que va ajudar a les dones a sentir-se més importants i reconegudes, ja que el fet els homes principalment eren els que les lluien, va fer que elles sentissin que les desigualtats cada cop anaven a menys.

A part d'això, també van ser molt reconegudes estèticament, perquè era una manera que s'empetitís més la cintura, pel seu contrast amb les grans muscleres.

3. 10. 3. ICONA DELS ANYS 80: MADONNA

Madonna va ser la trencadora de normes i la revolucionària de l'època tal com ho havien estat Coco Chanel i Marilyn Monroe, entre d'altres. Com ja s'ha explicat abans, la moda estava molt influenciada per la música, i al ser cantant, encara va provocar que tingués molt més ressò.

Va ser una dona que s'exhibia molt de manera totalment empoderada. Amb la seva actitud punk, captivava a totes aquelles dones que desitjaven ser tan diferents i revolucionàries com ella. Va posar molt de moda la llenceria com a vestimenta normal, cosa que mai s'hagués permès en una dona.

FIGURA. 28
Madonna

3. 11. DÈCADA DEL 1990: EL MINIMALISME

Sembla que al ser d'un altre segle els anys noranta han de ser molt diferents en l'actualitat que nosaltres coneixem, però realment, tampoc han passat tants anys i la moda és bastant similar a la d'avui dia. L'època de l'extravagància ja va passar a segon pla i les tendències eren més minimalistes, és a dir, senzilles. Tot i això, es continuava seguint la moda a través d'influències musicals, però cada cop menys. Les dones estaven més a prop d'aconseguir aquella llibertat tan desitjada, i a finals del segle XX havien arribat a aconseguir que la seva indumentària fos d'allò més diferent de com va començar.

Els pantalons eren caracteritzats per ser de 'tir alt' com a manera d'estilitzar el cos, marcant més la forma de la cintura. Es combinaven amb camises de quadres, ja que donaven una mica més de vida a aquella indumentària tan "monòtona".

En relació amb els cabells, es va continuar portant la voluminositat de dècades anteriors. En ser la vestimenta bastant més senzilla, els pentinats havien de tenir molta importància perquè no fos tot tan "avorrit". Però sempre buscant la manera més còmoda. Les cues altes i les diademes també van protagonitzar aquesta època.

El maquillatge, igual que el pentinat, va tenir molta importància. Els llavis van començar a perfilar-se per semblar més gruixuts perquè, d'aquesta manera, fos el que més destaqués del rostre. Per pintar-los s'utilitzaven colors terra. Al contrari, les celles, van anar-se fent cada cop més fines.

3. 11. 1. EL TEXÀ

El texà va ser tota una tendència que va protagonitzar aquesta dècada. Tot i que ja havia aparegut anteriorment, en aquests anys es va popularitzar. Van començar a usar-lo per tot, petos, jaquetes, armilles, pantalons, etc.

Com ja s'ha esmentat, aquest teixit no havia passat desapercebut anys enrere. Va ser cerat el 1872 per Levi Strauss a Alemanya. Principalment, va ser desenvolupat per pantalons masculins de treball, ja que era una tela còmoda, feta de cotó.

Va ser a la dècada dels anys cinquanta quan es va començar a imposar com a peça estètica. Les dècades següents també va anar tenint aparicions, però no com el 1990. A partir d'aquí ha perdurat durant els anys.

Texà

3. 11. 2. COMPLEMENTS

3. 11. 2. 2. JOIES

Va posar-se com a tendència principal el 'choker', un collaret que anava estret al coll. Els pírcings i els tatuatges també van predominar aquell moment i, com tots podem veure, avui dia continuen fent-ho.

4. CREACIÓ D'UNA PEÇA DE ROBA

L'elaboració d'una peça de roba no és quelcom que es pugui fer d'un dia per l'altre, sinó que hi ha molta feina a realitzar i diversos passos a fer.

4. 1. INSPIRACIÓ

Primerament, és necessari tenir una idea d'allò que vols plasmar posteriorment en un paper. Aquesta idea pot venir influenciada per diferents situacions que podem veure a la nostra vida quotidiana, com per exemple, passarel·les de moda, xarxes socials, botigues de roba, etc. Aquesta influència sovint està determinada pel que s'anomena "està de moda". Un cop recollida tota aquesta informació, es duu a terme la il·lustració.

4. 2. IL·LUSTRACIÓ

El segon pas a emetre és el disseny de la peça de roba que vols fer. És una manera de materialitzar la teva idea de manera física, en un paper. Gràcies a la il·lustració ens adonem de si realment allò que havíem pensat ens agrada visualment.

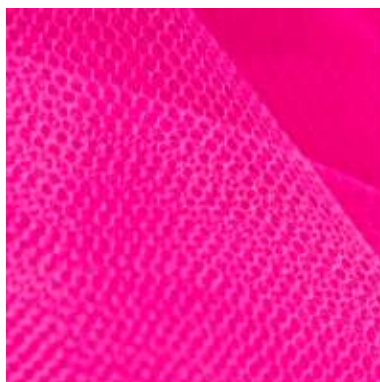
Primer es comença realitzant un esbós i seguidament es dona la forma cercada.

A partir d'aquí tenim una ajuda amb l'elecció dels colors, els materials, etc.

4. 3. TELES

L'elecció de teles és un pas molt important, ja que pot canviar molt el format del vestit. S'han de tenir en compte molts factors, per exemple, l'ús que se li donarà al vestit, quina textura es vol aconseguir, si la forma del vestit lliga amb la seva tela, etc.

El cas és que n'hi ha moltes a escollir:

TUL

SEDA

VELLUT

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

BATISTA

CREPÈ

DENIM

DOMÀS

ENCAIX

FRANEL·LA

GASA

LONA

LLI

4. 4. PATRONATGE

El patronatge ens ajuda a organitzar la peça de roba per procedir a la seva confecció. És la part en la qual es dona forma al vestit. Per fer-ho s'utilitza un paper especial anomenat paper manila.

Es produeix amb diversos passos:

-Primer de tot es prenen les mesures del cos de la persona, fer-ho correctament és fonamental per escollir la talla adequada.

-Llavors es dibuixen aquestes mesures a mida real sobre un paper especialitzat en patronatge. A continuació es tallen les diferents peces dibuixades, que determinen les diferents parts del vestit.

-Un cop tot tallat, és l'hora de fer el mateix amb les teles, que s'elaboren a partir dels patrons realitzats anteriorment.

4. 5. CONFECCIÓ

Un cop tenim fets tots els passos anteriorment citats, arriba el moment de confeccionar la peça. És el moment més màgic del procés, ja que per fi se li dona vida. Tot i que també és el més llarg i dur.

A través de les teles tallades, es cusen totes les parts, normalment a màquina de cosir. Tot i que els petits detalls se solen fer a mà per fer-ho el més precís possible.

Utilitzar una màquina de cosir, no és tan senzill com pot semblar. S'ha de tenir en compte el tipus de fil que s'usa, el tipus d'agulla amb la qual es cus, i el tipus de punt que volem obtenir sobre la roba, a part de tenir el coneixement per usar-la.

Un cop cosides totes les parts, has d'assegurar-te que tot està correcte, com ara l'amplada, l'allargada, el tall, etc. En arribar aquest punt, només falta comprovar si el treball aconseguit coincideix amb el disseny realitzat a l'inici d'aquest llarg procés.

5. LA MEVA CREACIÓ

La meva part pràctica consisteix en el disseny i confecció d'un vestit, inspirat en l'actualitat. El model escollit posa de manifest que la moda, tot i que hagin passat dues dècades des que es va acabar el segle XX, continua evolucionant constantment.

A continuació, faig una explicació de tot el procés de creació de la meva peça de roba.

5. 1. INSPIRACIÓ

Com ja he comentat abans, la inspiració pot venir en qualsevol moment. En el meu cas, va ser a través de les xarxes socials. Vaig veure un vestit rosa de tul lluit per la model Kendall Jenner a la ‘amfAR Cannes Gala’.

Per mi aquest disseny va ser la “base de la inspiració” pel meu vestit. Però, com podreu comprovar el vaig anar modificant fins a sentir-me'l com a propi.

*Kendall Jenner a la
amfAR Cannes Gala*

5. 2. IL·LUSTRACIÓ

Un cop vaig tenir clar el vestit que volia confeccionar, vaig fer el disseny sobre paper. Aquest pas és essencial per tenir una representació visual de la teva idea.

En el meu cas, el vaig realitzar amb materials de dibuix, llapis i colors. Tot i que, actualment gràcies a la tecnologia, també es pot dur a terme digitalment.

La gamma cromàtica que vaig utilitzar va ser rosa i taronja, ja que en l'actualitat, i com es pot veure a diferents revistes de moda, com per exemple Vogue, són uns dels colors tendència d'aquesta temporada 2022-23.

Gràcies a la il·lustració vaig escollir quin tipus de teles podien concordar amb el disseny que jo havia elaborat. Tenia molt clar que la part de la faldilla havia de ser vaporosa, és a dir,

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

voluminosa, per això he fet servir roba de tul. A diferència de la faldilla, a la part del cos, volia un tipus de tela que se cenyís a la figura del pit, per tant, vaig fer servir la gasa. Per acabar, volia que el cinturó fos d'un color més vistós que la faldilla i per això vaig utilitzar el crepè setinat.

Per adquirir les robes vaig anar a una botiga de confecció, on vaig trobar-ne de tota mena, colors i estampats. Va ser una gran ajuda per acabar de decidir-me a triar els tipus de tela que tenia pensat.

A continuació, el meu disseny:

5. 3. EL PATRONATGE

Un cop vaig tenir el disseny realitzar, vaig procedir a fer el patronatge. En el cas del meu vestit, només he fet el patró de la faldilla, ja que la part superior no el necessita.

Com que volia que el vestit fos de la meva talla, vaig començar per aquí. Vaig mesurar-me la cintura i la llargada que m'interessava. A continuació, ho vaig dibuixar a mides reals sobre el paper.

En relació amb la faldilla vaig fer dos patrons, corresponents a les dues parts de les quals està composta. La llargada de cada un és diferent. La part curta mesura 35 cm i l'altre (que és el llarg total de la faldilla) mesura 55 cm.

En canvi, els dos patrons comparteixen la mateixa mida de la cintura (140 cm). Evidentment, aquesta no és la mesura real, ja que amb el tipus de vestit escollit, la mida d'aquesta ha de ser més gran per poder-la arrugar, per aconseguir el resultat real que són 64 cm. Tal com podran comprovar quan expliqui la confecció.

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

5. 4. CONFECCIÓ

Finalment, arribem a la part més laboriosa d'aquest procés. Personalment, considero que tot i ser molt satisfactori i gratificant realitzar aquest disseny, ha estat la part on més dificultats he trobat. Doncs, no havia fet mai un projecte similar, ni tan sols sabia utilitzar la màquina de cosir.

Abans de la confecció, vaig anar al taller d'una modista. Aquest, anteriorment, havia estat una sastreria, i avui dia encara conserven tots els materials que es feien servir per a aquest procediment, com per exemple, tisores, metro, planxa, etc. Allà, la modista, em va ensenyar el procés de realització d'una peça de roba. També em va ensenyar el funcionament de la màquina de cosir. A través d'aquests coneixements vaig procedir a fer la meua pròpia creació.

1. Primer de tot, vaig començar fent la faldilla. Per això, vaig agafar la roba i damunt de la mateixa vaig col·locar el patró. Un cop fixat amb agulles la mida d'aquest, la vaig tallar. Aquest procediment es va realitzar vuit cops, ja que el que buscava era voluminositat. Amb la màquina de cosir, vaig unir els vuit talls deixant un marge de 4 cm, per on posteriorment vaig passar una goma elàstica, tallada a la mida de la meua cintura, 64 cm. D'aquesta manera vaig poder arrugar la faldilla al meu gust. D'aquí que el patró havia de ser més gran que la mida de la cintura.

A part, vaig cosir a mà un volant de la mida de la meitat de la llargada de la faldilla (27,5 cm). I seguidament, el vaig cosir a màquina a la capa superior de les vuit que la formen.

Vaig repetir el mateix procediment a la part curta de la faldilla, però amb les seves mides corresponents. Per la qual cosa, no és necessari tornar-ho a explicar.

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

2. Per fer la part superior del meu projecte, vaig agafar dos talls de roba taronja de gasa, de 40 cm d'ample x 140 cm de llargada. Cada un d'ells, per separat, els vaig doblar de forma que quedessin de 20 cm d'ample, i ho vaig cosir. Vaig fer la vora d'un dels extrems, i vaig girar tota la peça perquè quedés del dret. Un cop fets els dos talls els vaig unir a la part de la cintura de la faldilla. Per acabar la part superior del vestit, només vaig haver d'agafar les dues tires de roba i unir-se a la part de darrere del coll amb un gran llaç, quedant tota l'esquena al descobert.

3. Finalment, per acabar de completar el vestit, vaig realitzar un cinturó rosa de ras. El procediment va ser molt semblant a les dues peces de la part del cos. El vaig tallar la llargada a la mida de la cintura, és a dir, 64 cm. En aquest cas l'amplada era de 60 cm, tot i que el vaig doblar dos cops, perquè quedés de 20 cm, i d'aquesta manera aconseguir més gruix. Posteriorment, vaig cosir als dos extrems gafets per poder-lo unir.

El cinturó va ser col·locat a la mida de les dues gomes, que així van quedar amagades.

Després d'haver realitzat tots aquests passos, finalment vaig obtenir el resultat que havia desitjat.

5. 5. PRODUCTE FINAL

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

6. CONCLUSIÓ

'La mejor forma de ser irremplazable, es buscar siempre ser diferente'. Aquesta frase de Coco Chanel defineix breument l'evolució de la moda.

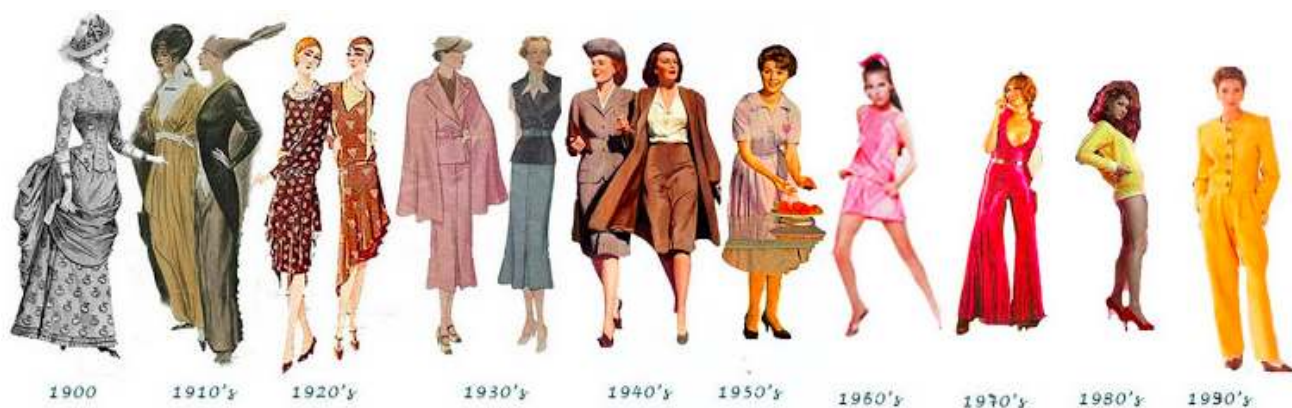
He pogut comprovar que no es tracta de quelcom aïllat, sinó que el fet de vestir d'una manera o d'una altra ha estat provocat per unes influències externes que, a priori, pot semblar que no hauria d'afectar, com per exemple una guerra, la invenció de l'automòbil, els canvis en el sistema econòmic, etc. Però és tot el contrari, els fets que han anat passant n'han estat els principals detonants.

Gràcies a la recerca de la part teòrica, s'ha vist que la dona també ha tingut un paper imprescindible en aquesta evolució. Amb el pas de les dècades, a poc a poc, s'ha anat adaptant als canvis que han anat sorgint i en haver-los superat ha provocat una seguretat personal en ella, la qual s'ha vist reflectida a la seva manera de vestir al llarg dels anys. Per això, fixem-nos en com va començar i com va acabar el segle XX. Al principi, la moda usava a les dones com a maniquins, sense paraula ni opinió, i va acabar la moda sent usada per elles com a símbol de llibertat.

Per aquesta necessitat de canviar constantment la història, sempre s'ha buscat trobar allò que es podia diferenciar, perquè res quedi en l'oblit. Això ha estat gràcies a tots els fets ocorreguts i totes les persones que hi han participat.

Amb tota aquesta explicació es pot veure que la resposta a la meua hipòtesi és un sí, la moda ha canviat pel seu context històric i la dona també ha tingut un paper molt important en aquest procés.

I per concloure el meu treball de recerca, acabaré amb una frase dita pel famós dissenyador britànic, Alexander McQueen: "La moda no debe ser políticamente correcta, de lo contrario nunca sería revolucionaria".

7. AGRAÏMENTS

M'agradaria donar les gràcies a totes aquelles persones que m'han ajudat a fer possible aquest treball.

A la meva tutora pel seguiment obtingut i l'ajuda rebuda en tot moment.

A la meva mare, per donar-me tot el suport i la motivació que a vegades han mancat. Per ajudar-me en tot el que ha pogut i la seva paciència.

A la meva germana gran, que per experiència m'ha sabut aconsellar a l'hora de fer el treball.

Als meus avis, per preocupar-se desinteressadament. Però, sobretot a la meva àvia, per explicar-me detalls que no saben els llibres.

Al professorat en general, que sempre ha sabut resoldre tots els dubtes.

A la modista, que em va ensenyar els passos que necessitava per dur a terme la meva part pràctica.

A una amiga, que em va fer les fotografies del producte final.

A tots els contactes que he acudit, per molt que no hagin pogut donar-me la seva ajuda.

I sobretot a la moda, per haver fet del meu treball un aprenentatge.

8. FONTS CONSULTADES

BIBLIOGRAFIA

- 'A history of fashion' de J. Anderson Black & Madge Garland

WEBGRAFIA

QUÈ ÉS LA MODA?

- Real Academia Española. (Actualización 2021). *Diccionario de la lengua española*. Diccionario de la lengua española. Retrieved July 20, 2022, from <https://dle.rae.es/moda>

FRASES IMPORTANT QUE HAN MARCAT LA MODA

- José, M., & Méndez, P. (2020, March 24). *Las mejores frases y citas famosas de los diseñadores de moda*. Vogue. Retrieved Novembre 18, 2022, from <https://www.vogue.es/moda/galerias/mejores-frases-disenadores-moda-quotes-karl-la-gerfeld-coco-chanel-carolina-herrera>

CLASSIFICACIÓ DE LA MODA.

- *CLASIFICACIÓN DEL PRODUCTO MODA*. (2013, February 24). MANUAL DE DISEÑO DE MODA. Retrieved Novembre 22, 2022, from <http://nayalonsomanual.blogspot.com/2013/02/clasificacion-del-producto-moda.html>
- *¿En qué se diferencian la Alta Costura y el Pret-a-Porter?* (n.d.). Maschic. Retrieved Novembre 22, 2022, from <https://maschic.com/moda/en-que-se-diferencian-la-alta-costura-y-el-pret-a-porter>
- *¿Qué es la alta costura? ¡Aquí todo lo que debes saber!* (n.d.). Estás de Moda. Retrieved Novembre 22, 2022, from <https://estasdemoda.com/alta-costura/>

ANTECEDENTS DE L'HISTÒRIA DE LA MODA AL SEGLE XX

- *Home*. (2018, December 5). YouTube. Retrieved Octubre 23, 2022, from <https://www.absolutviajes.com/ca/egipto/como-era-la-moda-en-el-antiguo-egipto/>
- *10. EL SEGLE XX - HISTÒRIA DE LA MODA*. (n.d.). Google Sites. Retrieved Octubre 29, 2022, from <https://sites.google.com/site/historiadelamodaindumentaria/10-el-segle-xx>
- *Antiguitat clàssica*. (n.d.). Viquipèdia. Retrieved Desembre 18, 2022, from https://ca.wikipedia.org/wiki/Antiguitat_cl%C3%A0ssica

ANTIC EGIPT

- *Home*. (2018, December 5). YouTube. Retrieved Desembre 20, 2022, from <https://www.absolutviajes.com/ca/egipto/como-era-la-moda-en-el-antiguo-egipto/>
- *LA MODA DE L'ANTIC EGIPT - Cursos en Barcelona y Palma de Mallorca*. (n.d.). ACADEMIA HUMANISTA IDEARTE. Retrieved Desembre 16, 2022, from <https://www.academiaidearte.com/historia/egiptolog%C3%ADa/moda/>

ANTIGA GRÈCIA

- *Ropa en la antiga Grecia*. (n.d.). HiSoUR. Retrieved Gener 3, 2022, from <https://www.hisour.com/es/clothing-in-ancient-greece-26808/>

ANTIGA ROMA

- *Ropa en la antiga Roma*. (n.d.). HiSoUR. Retrieved Gener 8, 2022, from <https://www.hisour.com/es/clothing-in-ancient-rome-26812/>

EDAT MITJANA

- *Moda Edat Mitjana - Moda*. (n.d.). Google Sites. Retrieved Febrer 4, 2022, from <https://sites.google.com/site/modamariaponsa/moda/moda-edat-mitjana>

L'ESTIL ROCOCÓ

- *Moda rococó de las mujeres en 1750-1775*. HiSoUR. Retrieved Setembre 6, 2022, from <https://www.hisour.com/es/western-fashion-of-women-in-1750-1775-32484/>

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

ETAPA BURGESA

- *Moda burguesa de los siglos XIX y XX – Cultura Tradicional.* (n.d.). Cultura Tradicional. Retrieved Setembre 6, 2022, from <https://culturatradicionalgc.org/moda-burguesa-de-los-siglos-xix-y-xx/>

HISTÒRIA DE LA MODA DEL 1900 AL 1920

- *Femme Fatale: El primer movimiento antifeminista – Canvas Lab, Cuadros Decorativos.* (2020, February 19). Canvas Lab. Retrieved Setembre 3, 2022, from <https://canvaslab.com/blogs/arte/femme-fatale-el-primer-movimiento-antifeminista>

ANYS 20

- *Què van passar les flahes com en els anys 20 rugientes?* (n.d.). Eferrit. Retrieved Març 21, 2022, from <https://ca.eferrit.com/flappers-in-the-roaring-twenties/>
- Ruiz, S. (2020, February 28). *Las flappers, un repaso por la historia de estos grandes iconos revolucionarios.* Harper's BAZAAR. Retrieved Març 5, 2022, from <https://www.harpersbazaar.com/es/cultura/viajes-planes/a31043384/flapper-mujeres-moda-historia-anos-20/>
- Cerdà, M. (2014, January 16). *Charleston: el baile de los felices años 20 – MÚSICA DE COMEDIA Y CABARET.* MÚSICA DE COMEDIA Y CABARET. Retrieved Abril 6, 2022, from <https://musicadecomedia.wordpress.com/2014/01/16/charleston-el-baile-de-los-felices-anos-20/>

COCO CHANEL

- *Biografia de Coco Chanel.* (n.d.). Biografías y Vidas .com. Retrieved Abril 6, 2022, from <https://www.biografiasyvidas.com/biografia/c/chanel.htm>

ANYS 30

- *1930s Fashion History Stylish Thirties.* (2021, April 22). Fashion-Era. Retrieved Abril 20, 2022, from <https://fashion-era.com/fashion-history/1930s/stylish-thirties>

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

- *Ropa Swing mujer: Años 30 - guía moda femenina de los años 30.* (2019, September 19). EstiloSwing. Retrieved Abril 20, 2022, from <https://estiloswing.es/ropa-lindy-hop-mujer-1930/>

ANYS 40

- *LA MODA EN LA HISTORIA - LOS AÑOS 40.* (2014, April 18). THE LOOK. Retrieved Abril 20, 2022, from <http://thelookalexa.blogspot.com/2014/04/la-moda-en-la-historia-los-anos-40.html>

ANYS 50

- *LA MODA DELS ANYS 50 by Mireia Miró.* (n.d.). Prezi. Retrieved Abril 20, 2022, from https://prezi.com/lcjl61ob_lcj/la-moda-dels-anys-50/
- *Historia de la moda: los sensuales años 50.* (2014, October 28). Mobiliario Comercial Maniqués. Retrieved Març 8, 2022, from <https://www.mobiliariocomercialmaniques.com/blog/historia-de-la-moda-los-sensuales-anos-50/>
- *Vestits dels anys 50 (39 fotos): estils femenins.* (n.d.). moda i estil per a noies modernes. Retrieved Abril 9, 2022, from <https://beauty-ca.htgetrid.com/platya/50-godov/>
- *ICONA DELS ANYS 50: Marilyn Monroe - Modavintagepinup.* (n.d.). Google Sites. Retrieved Maig 1, 2022, from <https://sites.google.com/site/modavintagepinup/motiu-d-aquesta-pagina/vintage-anys-50/icona-dels-anys-50>
- *¿Qué es el estilo pin - up? Claves para ser una verdadera pin up girl - Blog - EstrenaTuBolso.* (2022, March 31). Estrena tu bolso. Retrieved Setembre 14, 2022, from

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

<https://www.estrenatubolso.com/blog/que-es-el-estilo-pin-up-claves-para-ser-una-verdadera-pin-up-girl/>

- Winehouse, A., & Presley, E. (2022, March 21). *Amy Winehouse, la reina pin-up por excelencia - Universo Pin-up*. Universo Pin-up -. Retrieved Setembre 14, 2022, from <https://universopinup.com/amy-winehouse-la-reina-pin-up-por-excelencia/>

ANYS 60

- *Mary Quant*. (n.d.). Vogue. Retrieved Maig 6, 2022, from <https://www.vogue.es/moda/modapedia/disenadores/mary-quant/790>
- ▷ *La MODA de los AÑOS 60: Características, Ropa, Peinados y Tendencias*. (2022, June 28). ModaEllas.com. Retrieved Maig 9, 2022, from <https://modaellas.com/moda-de-los-anos-60/>
- *Moda: anys 60 (58 fotos): estil amb roba d'una dona, anys 60, espectaculars imatges femenines, com es vesteixen les dones d'aquella època*. (n.d.). Com triar roba, sabates i accessoris. Retrieved Maig 15, 2022, from <https://dress-ca.techinfus.com/garderob/moda-60-e-gody/>

ESTIL HIPPIE

- *Moda Hippie | Todo Sobre El Movimiento Hippie y su Estilo*. (n.d.). Estilo Boho Chic. Retrieved Maig 20, 2022, from <https://www.vestidosboho.com/vestidos-boho/moda-hippie/>
- Waters, R. (n.d.). *EL MOVIMIENTO HIPPIE, SU ORIGEN Y DECLIVE*. Vinilo Musical. Retrieved Maig 20, 2022, from <https://vinilomusical.com/el-movimiento-hippie/>
- *Moda de los hippies en los años 60*. (2021, November 20). ehow en español. Retrieved Maig 20, 2022, from https://www.ehowenespanol.com/moda-hippies-anos-60-info_209548/

'El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle'

ANYS 70

- *Cómo vestir la tendencia de los años 70*. (2015, June 22). YouTube. Retrieved Juny 5, 2022, from <https://www.youtube.com/watch?v=tBZRElnZ8mo>
- *Moda dels anys 70*. (2010, March 9). Cinema i Moda. Retrieved Juny 10, 2022, from <http://gomes0paz.blogspot.com/2010/03/moda-dels-anys-70.html>
- *Home*. (2018, December 5). YouTube. Retrieved Juny 11, 2022, from <https://www.bezzia.com/ca/moda-anos-70/%C3%87>
- *Pantalones de pata de elefante - Moda de pata de elefante, Origen*. (n.d.). KripKit.com. Retrieved Juny 12, 2022, from <https://kripkit.com/pantalones-de-pata-de-elefante/>
- *Els anys 70 - Les modes tornen ALR*. (n.d.). Google Sites. Retrieved Juny 13, 2022, from <https://sites.google.com/site/lesmodestornenlr/home/els-anys-70>

ANYS 80

- Borden, L. (n.d.). *Moda en la década de 1980*. Wikipedia. Retrieved Juny 15, 2022, from https://es.wikipedia.org/wiki/Moda_en_la_d%C3%A9cada_de_1980#Moda_femeninas
- *Recordando a Madonna en los 80 - Zeleb*. (n.d.). Zeleb. Retrieved Juny 15, 2022, from <https://zeleb.publico.es/noticia/recordando-a-madonna-en-los-80/>
- *Moda dels anys 80*. (2016, June 30). Bezzia.com. Retrieved Juny 16, 2022, from <https://www.bezzia.com/ca/moda-anos-80/>

ANYS 90

- *Moda dels anys 90 - Un repàs per la dècada més especial*. (2019, March 26). Bezzia.com. Retrieved Juny 17, 2022, from <https://www.bezzia.com/ca/un-repaso-por-la-moda-de-los-anos-90/>

‘El cicle de la moda femenina al llarg de tot un segle’

- ¿Qué es el estilo años 90? (2021, Juny 14). Lookiero. Retrieved Juny 20, 2022, from <https://lookiero.es/blog/que-es-estilo-anos-90/>
- *Texans*. (n.d.). Viquipèdia. Retrieved Setembre 9, 2022, from <https://ca.wikipedia.org/wiki/Texans>

FOTOGRAFIES

- **FIGURA. 1 i 2:** José, M., & Méndez, P. (2020, March 24). *Las mejores frases y citas famosas de los diseñadores de moda*. Vogue. Retrieved Novembre 23, 2021, from <https://www.vogue.es/moda/galerias/mejores-frases-disenadores-moda-quotes-karl-la-gerfeld-coco-chanel-carolina-herrera>
- **FIGURA. 3:** *Antonio Grimaldi News, Collections, Fashion Shows, Fashion Week Reviews, and More*. (n.d.). Vogue. Retrieved Gener 19, 2022, from <https://www.vogue.com/fashion-shows/designer/antonio-grimaldi>
- **FIGURA. 4:** *Chanel Spring 2021 Ready-to-Wear Fashion Show*. (n.d.). Vogue. Retrieved Desembre 19, 2022, from https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2021-ready-to-wear/chanel/slideshow/collection?utm_medium=internal&utm_source=vogue.es#51
- **FIGURA. 5:** (n.d.). ZARA Espanya / Spain | Nova col·lecció en línia. Retrieved Desembre 19, 2022, from <https://www.zara.com/es/ca/>
- **FIGURA. 6:** Burgos, F. (2021, May 15). *Vestimenta egipcia: así vestían en el Antiguo Egipto*. Okdiario. Retrieved Agost 20, 2022, from <https://okdiario.com/curiosidades/como-vestian-egipcios-2470998>
- **FIGURA. 7 i 8:** Ancient Greek Costume Primer (Athenian History #2)-. Retrieved Febrer 27, 2022 from <https://www.patreon.com/posts/ancient-greek-2-15362375?epik=dj0yJnU9aWotcVNy>

[OUUyRGZfTVh4ZHRTOFFqM1dGQTViRTFKY1EmcD0wJm49ZH3UktkdjEzW
Ul5SHImVFNTOXNfdyZ0PUFBQUFBR05RTFZR](https://www.deviantart.com/edarlein/art/A-Roman-woman-106415099)

- **FIGURA. 9:** *A Roman woman by edarlein on DeviantArt.* (2008, December 15). DeviantArt. Retrieved Juliol 10, 2022, from <https://www.deviantart.com/edarlein/art/A-Roman-woman-106415099>
- **FIGURA. 10:** *Historia del corsé.* (n.d.). Wikipedia. Retrieved Gener 19, 2022, from https://es.wikipedia.org/wiki/Historia_del_cors%C3%A9
- **FIGURA. 11:** *Una ploma pel barret, madame?* (2018, February 26). Blog CREAM. Retrieved Febrer 16, 2022, from <https://blog.cream.cat/coneixement/una-ploma-pel-barret-madame/>
- **FIGURA. 12:** *Vintage Gloves History- 1900, 1910, 1920, 1930 1940, 1950, 1960, 70s, 80s.* (2016, May 24). Vintage Dancer. Retrieved Març 4, 2022, from <https://vintagedancer.com/vintage/vintage-gloves-styles-1900-to-1960s/>
- **FIGURA. 13:** Enke, A. (2012, June 16). *Karlie Kloss and Clement Chabernaud | Americana Manhasset Fall 2012 | Speechless — Anne of Carversville.* Anne of Carversville. Retrieved Gener 19, 2022, from <https://anneofcarversville.com/style-photos/2012/6/16/karlie-kloss-and-clement-chabernaud-americana-manhasset-fall.html>
- **FIGURA. 14:** Coco Chanel. Retrieved from Jun 1, 2022, from [coco chanel](https://www.coco.chanel.com/)
- **FIGURA. 15 i 16 i 18:** *LA MODA EN LA HISTORIA - LOS AÑOS 40.* (2014, April 18). THE LOOK. Retrieved Maig 19, 2022, from <http://thelookalexa.blogspot.com/2014/04/la-moda-en-la-historia-los-anos-40.html>
- **FIGURA. 17:** Gaga, L., & Cooper, B. (2022, January 17). ??? ??? - YouTube. Retrieved Juliol 19, 2022, from http://findresultsonline.com/?dn=itfashion.com&rg=26779406&_slen=1

- **FIGURA. 19:** Monroe, M. (n.d.). *Marilyn Monroe*. Vogue. Retrieved Agost 4, 2022, from <https://www.vogue.es/moda/modapedia/personajes/marilyn-monroe/101>
- **FIGURA. 20:** 26 Most Iconic Hollywood dresses of all time-. Retrieved Agost 6, 2022 from https://www.thevintagenews.com/2015/05/06/26-most-iconic-movie-dresses-of-all-time/amp/?csplit=header&cmp_ab=quantcast
- **FIGURA. 21:** Winehouse, A., & Presley, E. (2022, March 21). *Amy Winehouse, la reina pin-up por excelencia - Universo Pin-up*. Universo Pin-up -. Retrieved Setembre 7, 2022, from <https://universopinup.com/amy-winehouse-la-reina-pin-up-por-excelencia/>
- **FIGURA. 22:** Gaga, L., & Cooper, B. (2022, January 17). ??? ??? - YouTube. Retrieved Juliol 19, 2022, from <https://www.pinterest.es/pin/774759942163404155/>
- **FIGURA. 23:** *Historia de la moda: la moda en los años 70*. (2015, January 15). Mobiliario Comercial Maniquies. Retrieved Agost 4, 2022, from <https://www.mobiliariocomercialmaniquies.com/blog/historia-de-la-moda-la-moda-en-los-anos-70/>
- **FIGURA. 24:** Pantalons acampada. Retrieved Agost 11, 2022 from <https://www.pinterest.es/pin/210965563768128999/>
- **FIGURA. 25:** Gaga, L., & Cooper, B. (2022, January 17). ??? ??? - YouTube. Retrieved Agost 19, 2022, from <https://www.pinterest.es/pin/847661961131596054/>
- **FIGURA. 26:** Westwood, V. (2019, December 27). *Punk and grunge trends : when fashion and music mix*. La Grande Boutique | Blog. Retrieved Agost 19, 2022, from <https://blog.lagrandeboutique.net/en/between-punk-and-grunge-when-fashion-and-music-mix/>

- **FIGURA. 27:** Muñoz, R., & Obregón, A. (2014, May 22). *'Ochéntame Otra Vez'* y la moda de los 80 - *La vida al bies*. *Blog de moda de Rafael Muñoz*. Blogs RTVE.es. Retrieved Setembre 19, 2022, from <https://blog.rtve.es/moda/2014/05/locos-por-la-moda-de-los-a%C3%B1os-80-en-och%C3%A9ntame-otra-vez.html>
- **FIGURA. 28:** *Adore Madonna, Kenji Wakasugi (1985)*. (n.d.). Adore Madonna, Kenji Wakasugi (1985) | Dazed. Retrieved Octubre 7, 2022, from <https://www.dazeddigital.com/art-photography/gallery/29347/6/adore-madonna-kenji-wakasugi-1985>